

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 Valtioneuvosto

Viite: VN/4546/2020MMM

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI ELÄINTAUTILAIKSI SEKÄ ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt aluehallintovirastolta lausuntoa otsikossa mainitusta asiasta.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto kiittää lausuntomahdollisuudesta ja toteaa lausunnossaan seuraavaa.

YLEISTÄ:

Alueellisten ja paikallisten eläinlääkintäviranomaisien on varmistettava, että eläinterveyssäännöstöä ja sen nojalla annettuja delegoituja säädöksiä ja täytäntöönpanosäädöksiä, jotka sitovat kaikkia jäsenmaita sellaisenaan, sovelletaan kansallisen lainsäädännön rinnalla oikein. Tästä tehtävästä suoriutuminen tulee edellyttämään kattavaa ohjeistusta keskusviranomaiselta sen estämiseksi, että alueelliset ja paikalliset virkaeläinlääkärit huomioisivat työtehtävissään substanssiaan koskevan lainsäädännön vain joiltakin osin puutteellisen perehdytyksen ja perehtyneisyyden vuoksi.

PYKÄLÄKOHTAISET NÄKEMYKSET JA HUOMIOT KOSKIEN MAHDOLLISIA MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUKSELLA ANNETTAVIA TARKEMPIA SÄÄDÖKSIÄ:

40§ *Sperman keräysaseman hyväksyminen kotimaankauppaa varten*

41§ *Alkioiden keräysryhmän hyväksyminen kotimaankauppaa varten*

42§ *Kotimaankauppaa varten hyväksytyn sperman keräysaseman ja alkioiden keräysryhmän toiminta*

Lounais-Suomen aluehallintovirasto kannattaa ehdotusta siitä, että ainoastaan kotimaan markkinoille tarkoitettujen nautojen, sikojen, lampaiden, vuohien ja hevosten sukusolutuotteiden kerääminen ja varastointi ei edellytä samojen ehtojen täyttymistä kuin sisämarkkinakaupassa.

LOUNAIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 0295 018 000
kirjaamo.lounais@avi.fi

www.avi.fi

Turun päätoimipaikka
Itsenäisyydenaukio 2
PL 22
20801 Turku

Lounais-Suomen aluehallintovirasto katsoo kuitenkin välttämättömäksi sen, että kotimaan markkinoille tarkoitettujen sukusolutuotteiden keräämisen ehdoista tullaan säätämään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Toimijoiden tasapuolinen kohtelu koko maassa ja sukusolutuotteiden välityksellä leviävien tautien leviämiskin hallinta, voisivat heikentyä merkittävästi, mikäli jokainen aluehallintovirasto joutuisi itse päättämään alueellaan sijaitsevien kotimaankauppaa harjoittavien sukusolutuotteiden keräysasemien- ja ryhmien hyväksynnän edellytyksistä etenkin, mitä tulee luovuttajaeläinten ja niistä saatujen sukusolutuotteiden terveysehtoihin.

48§ Eläinten vapauttaminen luontoon

Lounais-Suomen aluehallintovirasto kannattaa toisessa momentissa ehdotettua vaatimusta siitä, että luontoon päästettävien Suomesta tai toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevien vesieläinten, jotka kuuluvat b- tai c-taudin osalta luetteloiutuun lajiin, tulee olla peräisin alueelta, vyöhykkeestä tai lokerosta, jolla on kyseessä olevasta taudista vapaa asema.

51§ Kansalliset täydentävät säännökset

Lounais-Suomen aluehallintovirasto arvioi, että kohtaan kolme liittyen, kansallisissa täydentävissä säännöksissä on mahdollisesti huomioitava, että nykyainsäädännössä vaadittua lemmikkilintujen Suomeen siirtoehtona olevaa pysyvää merkintävaatimusta ei voitane edellyttää enää kuin papukaijalinnuilta. Muutoin lemmikkilintujen siirtoehdot olisivat tältä osin tiukempia kuin vankeudessa pidettävien lintujen. Asia voi aiheuttaa ongelman etenkin kyyhkysten osalta, mikäli siirrettäviä lintuja ei pystytä identifioinnin avulla luotettavasti yhdistämään siirtoehtona olevaan pakolliseen rokottamiseen Newcastlel taudin varalta.

70§ Tulli

Lounais-Suomen aluehallintovirasto kannattaa ehdotusta Tullille säädettävästä toimivallasta valvoa itsenäisesti eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden eläinterveysehtojen täyttymistä sisämarkkinasiirroissa. Katsomme ehdotuksen mahdollistavan siirtojen asianmukaisuuden tehokkaamman valvonnan. Erityisenä ansiona ehdotuksessa näemme sen, että siirtoehtojen vastaisesti tuodut eläimet ja niistä saatavat tuotteet pystyttäisiin pysäyttämään jo sisärajan ylityshetkellä, mikä pienentää luetteloiutujen eläintautien leviämisen riskiä Suomeen.

75§ Tarkastukset ja näytteenotto

Lounais-Suomen aluehallintovirasto tulkitsee ehdotetun toisen momentin siten, että jos kyseessä on epäily eläinten siirto/tuontiehtojen rikkomisesta, tarkastus voidaan suorittaa yksityisasunnossa ainoastaan mikäli puutteiden katsotaan aiheuttavan terveysvaaran ihmisille tai eläimille tai jos toiminnan arvioidaan täyttävän salakuljetuksen ja/tai eläintaudin leviämiskaavan aiheuttamisen määritelmän.

79§ Rekisterit hyväksytyistä pitopaikoista, nimetyistä laboratorioista sekä rekisteröidyistä ja luvan saaneista

Lounais-Suomen aluehallintovirasto otaksuu, että vaikka kotimaan kaupan tarkoitettuihin sukusolutuotteiden varastoilta ei tulla edellyttämään hyväksyntää, varastot tulee kuitenkin rekisteröidä ja toimijoiden tulee pitää varastoiduista sukusolutuotteista kirjanpitoa tuotteiden jäljitettävyyden mahdollistamiseksi 2016/429 artiklojen 84 ja 103 mukaisesti, mikäli rekisteröimisvaatimuksesta ei anneta 2016/429 artiklan 86 nojalla annetussa täytäntöönpanosäädöksessä poikkeusta.

LOUNAIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 0295 018 000
kirjaamo.lounais@avi.fi

www.avi.fi

Turun päätoimipaikka
Itsenäisyydenaukio 2
PL 22
20801 Turku

83§ Korvaukset viranomaisen määräyksestä lopetetusta eläimestä

Lounais-Suomen aluehallintovirasto kannattaa kolmannessa momentissa esitettyä ehdotusta, jossa korvauksen maksaminen sellaisesta eläimestä, joka on määrätty lopetettavaksi, teurastettavaksi tai perattavaksi 35 §:n 1 momentin nojalla, edellyttää pitopaikassa suoritettavien taudin leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen kumoamisen edellyttämien puhdistus- ja desinfektio-toimenpiteiden toteuttamista.

93§ Toimenpiteet, kun jäsenvaltioiden välisiä siirtoja koskevia vaatimuksia on rikottu

Lounais-Suomen aluehallintovirasto kannattaa ehdotusta siitä, että siirtoehtoien vastaisesti siirretty eläin on mahdollista asettaa eristykseen määräpaikassa karanteenin sijasta. Ehdotus korjaa nykylainsäädännön käytännön soveltamisessa esiintyvän problematiikan, jossa laajalti käytettyä eläinten eristysvaihtoehtoa ei ole mahdollistettu lainsäädännöllisesti.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto kannattaa lisäksi ehdotusta siitä, että Tullille säädetään vastaava toimivalta kuin aluehallintovirastolle, mitä tulee viranomaistoimenpiteisiin silloin, kun sisämarkkinoiden siirtoehtoja ei ole noudatettu. Koemme ehdotuksen edistävän sitä, että siirtoehtoien vastaisesti siirrettyjen eläinten ja niistä saatavien tuotteiden aiheuttamaan terveysvaaraan voidaan puuttua viranomaistoimin mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti.

95§ Eläintautivalvonnan seuraamusmaksu

Lounais-Suomen aluehallintovirasto kannattaa periaatteellisella tasolla ehdotettua mahdollisuutta määrätä hallinnollinen seuraamusmaksu tietyistä eläintautilainsäädännön vastaisista teoista. Näkemyksemme mukaan ulosottokelpoinen ja suoria rahallisia menetyksiä aiheuttava rangaistusluonteinen seuraamus voi pelotevaikutuksen ansiosta tehostaa huomattavasti kuuliaisuutta noudattaa eläintautilainsäädännön vaatimuksia etenkin eläinten siirroissa Suomeen.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto toteaa hallinnollisesta seuraamusmaksusta erityisesti seuraavaa:

Hallinnollisen seuraamusmaksun määrääminen on kiistatta aluehallintovirastoille aivan uusi tehtävä, joka tulee lisäämään aluehallintovirastojen läänineläinlääkäreiden ja juristien työmäärää. Ehdotuksen perusteella teot, joiden rangaistusluonteiseksi seuraamukseksi ehdotetaan hallinnollista seuraamusmaksua, käsitellään nykyisessä eläintautilainsäädännössä rikosoikeudellisessa prosessissa, jolloin syytetty voidaan tuomita tuomioistuimen toimesta eläintautirikkomuksesta sakkorangaistukseen.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto tulkitsee ehdotetun uudistuksen tarkoittavan sitä, että tiettyjen eläintautilainsäädännön vastaisten tekojen osalta rangaistusseuraamuksen langettaa aluehallintovirasto tuomioistuimen sijaan. Aluehallintoviraston on tällöin hallinnollista seuraamusmaksua määrätessään osattava arvioida teon tahallisuutta ja tuottamuksellisuutta ja sitä voidaanko seuraamusmaksuun soveltaa ankaraa objektiivista vastuuta. Lisäksi aluehallintoviraston on osattava arvioida teon vakavuusastetta kaksoisrangaistuskiellon vuoksi. Nykylainsäädännössä arviointi siitä onko teko tahallinen tai tuottamuksellinen ja täyttääkö teko eläintautirikkomuksen, eläintaudin leviämisvaaran aiheuttamisen/ lievän salakuljetuksen tai salakuljetuksen kriteerit, tehdään kokonaisuudessaan rikosoikeudellisessa prosessissa.

Ehdotuksessa ja sen perusteluissa ei käy suoraan ilmi onko samoihin tekoihin toistuvasti syyllistyneitä toimijoita tarkoitus rangaista kerta kerralta kovenevin hallinnollisin seuraamusmaksuin, mikäli teko ei itsessään täytä rikosoikeudellisen prosessin kriteeristöjä. On myös epäselvää, voidaanko

LOUNAIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 0295 018 000
kirjaamo.lounais@avi.fi

www.avi.fi

Turun päätoimipaikka
Itsenäisyydenaukio 2
PL 22
20801 Turku

toimijalle määrättyjä hallinnollisia seuraamusmaksuja ottaa huomioon raskauttavana tekijänä myös rikosoikeudellisessa prosessissa.

Edellä mainittu huomioiden, katsomme välttämättömäksi aluehallintovirastojen valtakunnallisen kouluttamisen ja ohjeistamisen hallinnollisen seuraamusmaksun määräämisen käytännöistä ja kriteereistä. Mikäli asiassa ei pystytä luomaan valtakunnallista ohjeistusta, mitä tulee etenkin eläinten siirtoehtojen rikkomiseen, on vaarana, että rangaistusluonteisen seuraamuksen määräyskynnyksessä ja suuruudessa voi esiintyä suuriakin eroja eri alueiden välillä. Tämä puolestaan voi herättää kysymyksen siitä kohdellaanko toimijoita maanlaajuisesti tasapuolisesti hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti.

Mitä tulee ehdotetun pykälän viimeiseen momenttiin, Lounais-Suomen aluehallintovirasto ei kaikilta osin tue ehdotusta siitä, että eläintautivalvonnan seuraamusmaksua ei voida määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi (perusteluissa aikarajaksi oli mainittu 6 kk). Tiettyjen eläintautien leviämisen riski on tässä ajassa luonnollisesti pienentynyt hyväksyttävälle tasolle, mutta varsinkin kohdassa viisi mainitut teot voivat tulla viranomaisen tietoon suurellakin viiveellä. Tästä voi seurata, että esimerkiksi toiminnan harjoittamisesta ilman vaadittua viranomaishyväksyntää ei seuraa toimijalla minkäänlaisia rangaistusluonteisia seuraamusta, mikäli tapahtuneesta on kulunut yli vuosi eikä teon arvioida täyttävän eläintaudin leviämisvaaran aiheuttamisen kriteerejä.

102§ Muutoksenhaku

Lounais-Suomen aluehallintovirasto tulkitsee, että hallinnollisen seuraamusmaksun määrääminen katsotaan hallintopäätökseksi, josta kohteella on oikeus valittaa hallinto-oikeuteen lain 808/2019 mukaisesti.

Laki eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain 2 ja 30 §:n muuttamisesta

30§ Hävittäminen poikkeuksellisissa olosuhteissa

Lounais- Suomen aluehallintovirasto kannattaa ehdotettuja laajennettuja mahdollisuuksia hävittää luokkaan 1 kuuluvia sivutuotteita hautaamalla maahan tai polttamalla avotulella, mikäli sivutuotteiden kuljetus lähimpään käsittelylaitokseen aiheuttaisi vaaraa terveydelle tai jos käsittelylaitosten kapasiteetti on ylittynyt eläintautiepidemian johdosta.

Johtajan sijainen, yksikön päällikkö Jani Soini

Läänineläinlääkäri Nina Aalto

LOUNAIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 0295 018 000
kirjaamo.lounais@avi.fi

www.avi.fi

Turun päätoimipaikka
Itsenäisyydenaukio 2
PL 22
20801 Turku

Tämä asiakirja LSAVI/2724/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSAVI/2724/2020 har godkänts elektroniskt

Aalto Nina M 22.05.2020 11:26

Soini Jani 22.05.2020 11:26